

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 10 kwietnia 2017 r.

Pozycja 22

POSTANOWIENIE z dnia 4 kwietnia 2017 r. Sygn. akt SK 29/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Tuleja – przewodniczący
Zbigniew Jędrzejewski
Leon Kieres
Małgorzata Pyziak-Szafnicka – sprawozdawca
Stanisław Rymar,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym dnia 4 kwietnia 2017 r., skargi konstytucyjnej S.R. o zbadanie zgodności:

art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, ze zm.) w związku z art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291, ze zm.) „w zakresie w jakim pozbawia ubezpieczonego pobierającego świadczenie rentowe z tytułu częściowej, okresowej niezdolności do pracy możliwości płacenia rolniczego ubezpieczenia społecznego, a tym samym pozbawia możliwości zaliczenia okresu pracy wykonywanej w gospodarstwie rolnym na poczet ogólnego stażu pracy, co w rezultacie jest krzywdzące dla skarżącego, gdyż w latach 1980-1998 faktycznie wykonywał on pracę w gospodarstwie rolnym i okresy tej pracy powinny zostać uwzględnione do ustalenia jego prawa do emerytury w wieku obniżonym” oraz „w zakresie w jakim pozwalają na przyjęcie, że sam fakt pobierania renty z tytułu częściowej, okresowej niezdolności do pracy wyklucza takie osoby z możliwości, chociażby dobrowolnego, opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników i pozbawia je możliwości uzyskania emerytury z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego lub doliczenia tego okresu do wieku emerytalnego”, z art. 67 ust. 1 w związku z art. 32 w związku z art. 2 i art. 30 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

na podstawie na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072) umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. Skarżący zakwestionował art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, ze zm.; dalej: ustawa emerytalno-rentowa) w związku z art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291, ze zm.; dalej: u.s.r.) „w zakresie w jakim pozbawia ubezpieczonego pobierającego świadczenie rentowe z tytułu częściowej, okresowej niezdolności do pracy możliwości płacenia rolniczego ubezpieczenia społecznego, a tym samym pozbawia możliwości zaliczenia okresu pracy wykonywanej w gospodarstwie rolnym na poczet ogólnego stażu pracy, co w rezultacie jest krzywdzące dla skarżącego, gdyż w latach 1980-1998 faktycznie wykonywał on pracę w gospodarstwie rolnym i okresy tej pracy powinny zostać uwzględnione do ustalenia jego prawa do emerytury w wieku obniżonym” oraz „w zakresie w jakim pozwalają na przyjęcie, że sam fakt pobierania renty z tytułu częściowej, okresowej niezdolności do pracy wyklucza takie osoby z możliwości, chociażby dobrowolnego, opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników i pozbawia je możliwości uzyskania emerytury z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego lub doliczenia tego okresu do wieku emerytalnego”, z art. 67 ust. 1 w związku z art. 32 w związku z art. 2 i art. 30 Konstytucji.

1.2. Stan faktyczny i prawny w niniejszej sprawie przedstawia się następująco:

1.2.1. Skarżący urodził się 17 kwietnia 1953 r. Od 18 października 1971 r. do 30 czerwca 1978 r. pracował jako murarz przy gorących remontach pieców przemysłowych w Hutniczym Przedsiębiorstwie Remontowym, zaś w okresie od 26 września 1978 r. do 16 października 1989 r. był murarzem piecowym w hucie szkła. Z tego tytułu wykazał 17 lat 8 miesięcy i 22 dni pracy w szczególnych warunkach. W okresie od 17 października 1989 r. do 13 lipca 1990 r. pracował w hucie szkła na stanowisku niezwiązanym z pracą w szczególnych warunkach. Dodatkowo udokumentował krótkie okresy pracy w gospodarstwie rolnym rodziców między 1969 r. a 1971 r., które zostały uznane przez ZUS jako okresy uzupełniające w wymiarze 6 miesięcy i 10 dni.

W sumie skarżący udokumentował 21 lat i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Ponadto, od 1 stycznia 1981 r. do 31 grudnia 1988 r. skarżący podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników jako osoba prowadząca gospodarstwo rolne, jednak składki z tego tytułu opłacał w okresie od 1 stycznia 1986 r. do 31 grudnia 1988 r.

Od 14 lipca 1990 r. do dnia wydania wyroku sądu apelacyjnego, będącego podstawą skargi konstytucyjnej (luty 2014 r.), skarżący pobierał (i być może dalej pobiera) świadczenie rentowe. W chwili złożenia skargi konstytucyjnej prowadził z żoną gospodarstwo rolne i był płatnikiem podatku rolnego.

Po ukończeniu 60 lat, skarżący wystąpił o ustalenie prawa do wcześniejszej emerytury, na mocy art. 184 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), decyzją z 9 maja 2013 r. odmówił skarżącemu prawa do emerytury. Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z sierpnia 2013 r. oddalił jego odwołanie. Wyrokiem z lutego 2014 r. Sąd Apelacyjny w R., oddalił apelację skarżącego.

1.2.2. Przedmiotem sporu w postępowaniu administracyjnym i sądowym, a także skargi konstytucyjnej, było ustalenie, czy deklarowany przez skarżącego okres pracy w gospodarstwie rolnym (od grudnia 1980 r. do 31 grudnia 1998 r.) może zostać zaliczony

jako staż pracy w zakresie niezbędnym do uzyskania przez skarżącego prawa do emerytury (czyli 25 lat). ZUS i sądy orzekające w sprawie skarżącego uznały, że okresu tego nie wlicza się do stażu pracy.

Jako przesłankę odmowy uwzględnienia roszczenia skarżącego, sąd okręgowy wskazał art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej o treści „Przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe: 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki, (...)”. W związku z tym praca w gospodarstwie rolnym w latach 1980-1998 nie mogła zostać uwzględniona przy ustalaniu jego prawa do emerytury w wieku obniżonym.

Sąd apelacyjny, nie negując ustaleń sądu I instancji, zwrócił uwagę, że podstawowe znaczenie dla sytuacji skarżącego ma art. 11 ustawy emerytalno-rentowej, który stanowi, że „Jeżeli okresy, o których mowa w art. 6 [składkowe], 7 [nieskładkowe] i 10 [uzupełniające], zbiegają się w czasie, przy ustalaniu prawa do świadczeń określonych w ustawie uwzględnia się okres korzystniejszy”. Sąd podkreślił, że u skarżącego nastąpił zbieg okresów ubezpieczenia. W pierwszym okresie, od 1 stycznia 1981 r. do 13 lipca 1990 r. podlegał on – jako korzystniejszemu – ubezpieczeniu pracowniczemu. W drugim okresie, od 14 lipca 1990 r. do 31 grudnia 1998 r. podlegał on – jako korzystniejszemu – ubezpieczeniu rentowemu. Dlatego wnioskowany okres nie mógł zostać uwzględniony przy wyliczeniu stażu niezbędnego do uzyskania emerytury.

Sąd apelacyjny zauważył również, że skarżący nie opłacał składek na ubezpieczenie społeczne rolników przez większość okresu podlegania temu ubezpieczeniu. Za okres opłacania przez skarżącego składek na ubezpieczenie społeczne rolników, zgodnie z dyspozycją art. 56 ust. 4 ustawy emerytalno-rentowej zwiększa się wymiar jego emerytury, jeśli zainteresowany wystąpi z odpowiednim wnioskiem (art. 56 ust. 6 ustawy emerytalno-rentowej).

2. Pismem z 8 marca 2016 r. przewodniczący składu orzekającego wystąpił do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z prośbą o udzielenie informacji co do orzecznictwa sądów powszechnych i Sądu Najwyższego w zakresie obejmującym stosowanie kwestionowanych w skardze przepisów. W odpowiedzi z kwietnia 2016 r. dyrektor Biura Studiów i Analiz SN wskazał, że zgodnie z art. 16 ust. 3 u.s.r. nie jest możliwe podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników (ani obowiązkowo, ani dobrowolnie), jeżeli ubezpieczony ma ustalone prawo do emerytury lub renty lub ma ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Stwierdził też, że w grupie orzeczeń dotyczących ubezpieczenia społecznego rolników brak rozstrzygnięć, które odnosiłyby się do możliwości objęcia ubezpieczeniem społecznym, nawet na zasadach dobrowolnych, osób, do których ma zastosowanie art. 16 ust. 3 u.s.r. Podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników jest dopuszczalne wyłącznie subsydiarnie, w razie niepodlegania powszechnemu systemowi ubezpieczeń społecznych (z wyjątkiem przewidzianym w art. 5a u.s.r.). Skutkiem takiego rozwiązania jest generalna reguła, że świadczenia nabywa się tylko z jednego systemu – powszechnego albo rolniczego.

3. Pismem z 6 sierpnia 2015 r. Rzecznik Praw Obywatelskich poinformował, że nie zgłasza udziału w postępowaniu.

4. Pismem z 22 sierpnia 2016 r. Prokurator Generalny wystąpił o stwierdzenie, że postępowanie w niniejszej sprawie podlega umorzeniu ze względu na niedopuszczalność orzekania.

Prokurator Generalny wskazał, że podstawą prawną odmowy uwzględnienia okresu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, jako okresu podlegającego wliczeniu do okresu uzupełniającego okresy składkowe na potrzeby ustalenia prawa do emerytury, był

art. 11 ustawy emerytalno-rentowej, który nie został powołany w skardze konstytucyjnej. Zdaniem Prokuratora Generalnego, z treści skargi, jak i kwestionowanych przepisów wynika, że skarżący kwestionuje również art. 16 ust. 3 u.s.r. jako przepis uniemożliwiający rolnikom mającym ustalone prawo do świadczeń emerytalno-rentowych przystąpienie do rolniczego ubezpieczenia społecznego. Przepis ten nie stanowił jednak podstawy ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie skarżącego, został powołany w uzasadnieniu wyroku jako przepis służący wyjaśnieniu metody ustalania okresów uzupełniających okresy składkowe w rozumieniu art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej. Poza tym, zdaniem Prokuratora Generalnego, skarżący nie zakwestionował wynikających z kwestionowanych przepisów warunków nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku.

5. Pismem z 6 marca 2017 r. stanowisko w sprawie zajął Marszałek Sejmu. Wystąpił o stwierdzenie, że art. 184 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej w związku z art. 16 ust. 3 u.s.r. w brzmieniu obowiązującym do 1 października 2015 r. w zakresie, w jakim uniemożliwia osobie pobierającej rentę, ustaloną na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym rolników i ich rodzin, opłacenie składek na ubezpieczenie społeczne rolników po wystąpieniu zdarzenia ubezpieczeniowego i tym samym uniemożliwia uwzględnienie przy ustalaniu prawa do emerytury w obniżonym wieku okresu pracy wykonywanej w gospodarstwie rolnym jako okresu składkowego, jest zgodny z art. 67 ust. 1 w związku z art. 2, art. 30 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji. W pozostałym zakresie wniósł o umorzenie postępowania ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Zdaniem Marszałka Sejmu rozpoznanie merytoryczne skargi konstytucyjnej jest dopuszczalne wyłącznie w zakresie, w jakim naruszenie miałyby polegać na uniemożliwieniu osobie, która pobiera rentę z tytułu częściowej, okresowej niezdolności do pracy, opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze i tym samym na pozbawieniu możliwości zaliczenia pracy w gospodarstwie rolnym do ogólnego stażu ubezpieczeniowego (art. 184 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej w związku z art. 16 ust. 3 u.s.r. w brzmieniu obowiązującym do 1 października 2015 r.). W pozostałym zakresie Marszałek Sejmu wniósł o umorzenie postępowania.

Jak zauważył Marszałek Sejmu, prawo do zabezpieczenia społecznego na poziomie ustawowym gwarantuje, że skarżący uzyska prawo do emerytury. Skorzystanie z prawa do emerytury w wieku obniżonym nie należy do istoty prawa zagwarantowanego w art. 67 ust. 1 Konstytucji. Ustawodawca jest konstytucyjnie uprawniony do ukształtowania formy i zakresu zabezpieczenia społecznego, w tym do wąskiego ukształtowania kręgu beneficjentów dla szczególnego i wygasającego prawa do emerytury w obniżonym wieku. Podstawowym warunkiem uzyskania takiego prawa jest terminowe uiszczanie ciężarów publicznych, które budują fundusz ubezpieczeniowy. W ten sposób ustawodawca realizuje konstytucyjny nakaz równego traktowania ubezpieczonych. Uprawnione jest przyjęcie założenia, że od momentu realizacji prawa do zabezpieczenia społecznego w jednym systemie (np. powszechnym) ubezpieczony nie będzie mógł uczestniczyć w innym (np. rolniczym). Marszałek stwierdził też, że nie znajduje uzasadnienia konstytucyjnego postulat skarżącego co do możliwości wprowadzenia wstecznego opłacenia składek. System ubezpieczeniowy opiera się na korelacji między wpłacanymi składkami a wypłatą świadczeń. Musi ona opierać się na następstwie czasowym (zapłata składki – uzyskanie ubezpieczenia) a nie działać w sposób odwrócony (spełnienie się ryzyka ubezpieczeniowego – opłacenie składki). Opłacanie składek stanowi warunek nabycia prawa do emerytury lub renty i ma wpływ na ich wysokość.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Przystępując do rozpoznania sprawy należy przypomnieć, że – zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2074; dalej: przepisy wprowadzające uoTK) – do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: uoTK) – stosuje się przepisy nowe. Ponieważ przepisy działu II uoTK „Postępowanie przed Trybunałem”, zaczęły obowiązywać od 3 stycznia 2017 r. (art. 1 przepisów wprowadzających uoTK), to procedowanie w niniejszej sprawie odbywa się na podstawie uoTK.

2. Z ugruntowanego orzecznictwa Trybunału wynika, że badanie dopuszczalności rozpoznania skargi nie kończy się w fazie rozpoznania wstępnego, lecz jest aktualne przez cały czas jej rozpoznania. Dopiero szczegółowa analiza okoliczności sprawy prowadzona na etapie jej merytorycznego rozpoznania pozwala ostatecznie ustalić, czy skarga spełnia wymogi wynikające z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz – obowiązującego w momencie wystąpienia ze skargą konstytucyjną – art. 47 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.).

W szczególności w skardze konstytucyjnej należy wskazać, które z określonych i gwarantowanych w Konstytucji wolności lub praw zostały naruszone oraz określić sposób ich naruszenia. Naruszenie musi przy tym nastąpić na skutek tego, że przepis, na podstawie którego zapadło ostateczne orzeczenie dotyczące skarżącego, jest niezgodny z normą konstytucyjną gwarantującą określoną wolność bądź prawo.

W świetle powyższych uwag należało zbadać, czy skarga, odwołując się do wskazanych w niej przepisów Konstytucji, wydoberła z nich treści pozwalające zidentyfikować przysługującą skarżącemu konkretną wolność lub konkretne prawo o randze konstytucyjnej, których naruszenie skarżący zarzuca.

3. W ocenie Trybunału, sformułowane w skardze konstytucyjnej zarzuty nie są powiązane z kwestionowanymi przepisami, zaś przepis który stanowił podstawę prawną ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie skarżącego nie został przez niego zakwestionowany. Skarga nie spełnia wymogu wskazania konstytucyjnych praw i wolności, które zostały naruszone, ani tym bardziej – nie wyjaśnia sposobu, w jaki zaskarżona regulacja ustawowa godzi w te prawa i wolności.

Skarżący wskazał dwa zakresy, w których kwestionowane przepisy miałyby naruszać jego konstytucyjne prawa.

Pierwszy z nich dotyczy art. 184 ust. 1 pkt 1 oraz art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, ze zm.; dalej: ustawa emerytalno-rentowa), które przewidują przyznanie świadczenia w wieku 60 lat mężczyznom posiadającym wymagany staż pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, oraz art. 32 ust. 2 tej ustawy definiującego pojęcie pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach. Trybunał stwierdza jednak, że w sprawie skarżącego przepisy te nie były podstawą odmowy przyznania świadczenia. Wręcz przeciwnie, spełnienie przez skarżącego warunków w nich wskazanych (wiek i praca w szczególnych warunkach) zostało potwierdzone zarówno na etapie postępowania administracyjnego, jak i sądowego.

Drugi zakres kwestionowanych przez skarżącego przepisów, dotyczący obowiązku posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego oraz sytuacji faktycznych

podlegających zaliczeniu do tych okresów (184 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej oraz art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291, ze zm.; dalej: u.s.r.), miał zastosowanie do sytuacji skarżącego w tym znaczeniu, że stanowił punkt wyjścia w ustaleniach ZUS oraz sądów w prowadzonym postępowaniu. Skarżący nie sformułował jednak zarzutów przeciwko tym przepisom lub wynikającym z nich obowiązkom. Przede wszystkim, na żadnym z etapów postępowania (sądowego i przed TK) skarżący nie zakwestionował podstawowego warunku nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku, jakim – zgodnie z art. 184 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalno-rentowej – jest posiadanie odpowiedniego, wynoszącego 25 lat, minimalnego okresu składkowego i nieskładkowego. Skarżący nie kwestionował też przewidzianej w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej zasady, że przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy ustalaniu jej wysokości uwzględnia się okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki. Wreszcie, skarżący nie postawił zarzutów w stosunku do art. 16 ust. 3 u.s.r., który wyłącza z podlegania *ex lege* obowiązkowi ubezpieczenia społecznego rolników osoby podlegające innemu ubezpieczeniu społecznemu oraz mające ustalone prawo do emerytury lub renty.

W konsekwencji zdaniem TK, kwestionowane przepisy nie miały wpływu na odmowę przyznania skarżącemu świadczenia. Nie można zatem utrzymywać, że stanowiły o jego prawach i wolnościach w zakresie wskazanym w skardze konstytucyjnej.

4. Zdaniem Trybunału, wynikający z orzeczeń sądowych zapadłych w sprawie skarżącego stan faktyczny oraz określony w *petitum* skargi konstytucyjnej zakres niekonstytucyjności pozwalają przyjąć, że rzeczywiste wątpliwości skarżącego, wskazane w trakcie postępowania administracyjnego i sądowego, a także podtrzymane na poziomie skargi konstytucyjnej, dotyczą zbiegu okresów ubezpieczenia. Skarżący oczekiwał, że ustalając prawo do wcześniejszej emerytury organ rentowy zsumuje okresy składkowe (z tytułu zatrudnienia, w tym również w szczególnych warunkach), uzupełniające (pracy w gospodarstwie rolnym rodziców okresowo w latach 1969-1971) i uwzględni przy tym okresy pracy faktycznie wykonywanej w gospodarstwie rolnym w latach 1980-1998. Wbrew jego oczekiwaniom, ZUS nie zsumował tych okresów. Jak stwierdził sąd okręgowy, oddalając odwołanie skarżącego, nie mógł on podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników, ponieważ ubezpieczeniu temu nie podlegały osoby pozostające w zatrudnieniu i osoby, które miały ustalone prawo do emerytury lub renty. Ustalenia te potwierdził sąd apelacyjny, wskazując na treść art. 11 ustawy emerytalno-rentowej.

W ocenie TK, niedopuszczalność podwójnego zaliczenia tego samego przedziału czasu jako okresu składkowego lub nieskładkowego i zarazem okresu pracy rolniczej wynika właśnie z art. 11 ustawy emerytalno-rentowej, który stanowi: „Jeżeli okresy, o których mowa w art. 6 [składkowe], 7 [nieskładkowe] i 10 [uzupełniające], zbiegają się w czasie, przy ustalaniu prawa do świadczeń określonych w ustawie uwzględnia się okres korzystniejszy”. Cytowany przepis stanowił podstawę prawną rozstrzygnięcia sądu apelacyjnego w sprawie skarżącego. Skarżącemu, jako okres korzystniejszy, zaliczono okres pracy w hucie szkła, który się pokrywał z okresem pracy w gospodarstwie rolnym. Skarżący nie zakwestionował jednak – ani w *petitum*, ani w uzasadnieniu skargi – art. 11 ustawy emerytalno-rentowej.

Trybunał zwraca uwagę, że interpretacja art. 11 ustawy emerytalno-rentowej przyjęta w wyroku zapadłym w sprawie skarżącego jest zgodna ze stanowiskiem przyjmowanym w orzecznictwie sądowym. Sąd Najwyższy w wyroku z 19 grudnia 2001 r. stwierdził, że: „przepisy art. 5 w związku z art. 15 ust. 3, 3a i 3b ustawy rewaloryzacyjnej [tj. ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw, Dz. U. Nr 104, poz. 450, ze zm.] pozwalały traktować okre-

sy opłacania składek na rolnicze ubezpieczenia społeczne jako okresy uzupełniające wymiar wymaganych składkowych i nieskładkowych okresów ubezpieczenia w zakresie niezbędnym do nabycia prawa do świadczeń emerytalno-rentowych (art. 5 tej ustawy), bądź przewidywały zwiększenie należnych świadczeń (art. 15 ust. 3, 3a i 3b). Natomiast regulacje te nie pozwalały na sumowanie zbiegających się w czasie składkowych i nieskładkowych okresów ubezpieczenia społecznego z okresami opłacania składek na rolnicze ubezpieczenia społeczne, albowiem art. 6 ust. 8 ustawy rewaloryzacyjnej wyraźnie stanowił, iż w razie zbiegu w czasie takich okresów ubezpieczenia przy ustalaniu prawa do świadczeń uwzględnia się okres korzystniejszy. Oznacza to, że zbiegające się w czasie okresy podlegania ubezpieczeniom społecznym nie podlegają sumowaniu przy obliczaniu okresów ubezpieczenia wymaganych do ustalenia prawa do świadczeń emerytalnych lub rentowych. W aktualnym stanie prawnym taki sam walor normatywy zawiera art. 11 ustawy o emeryturach i rentach” (sygn. akt II UKN 698/00, podobnie wyrok SN z 2 października 2008 r., sygn. akt III UK 49/08 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 28 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 1204/12). W świetle orzecznictwa należy przyjąć, że odstępstwo od zasady przyjętej w art. 11 ustawy emerytalno-rentowej, tj. możliwość podwójnego zaliczenia danego okresu do stażu ubezpieczeniowego, od którego zależy nabycie prawa do świadczenia lub ustalenie jego wysokości, wymagałyby szczególnego upoważnienia ustawowego. Przykładem takiej szczególnej regulacji jest rozwiązanie zawarte w art. 5 ust. 3 ustawy emerytalno-rentowej w odniesieniu do okresów działalności kombatanckiej, podlegania represjom wojennym i powojennym oraz pracy przymusowej.

Powyższe ustalenia prowadzą do wniosku, że skarżący nieprawidłowo określił przedmiot zaskarżenia. Z jednej strony, zakwestionował przepisy ustawy, które zostały przez organy administracji i sądy zastosowane zgodnie z jego oczekiwaniami, w sposób dla niego korzystny. Stąd podkreślana wyżej przez TK trudność uzasadnienia zarzutu ich niekonstytucyjności. Z drugiej strony, skarżący nie zakwestionował przepisu, który ostatecznie zadecydował o niekorzystnym ukształtowaniu jego sytuacji prawnej. Jak bowiem wynika z uzasadnienia wyroku sądu apelacyjnego zapadłego w sprawie skarżącego, to właśnie art. 11 ustawy emerytalno-rentowej był główną przesłanką nieuwzględnienia roszczeń skarżącego w ostatecznym orzeczeniu wydanym w jego sprawie.

Podsumowując Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że dokonanie oceny konstytucyjności zaskarżonych przepisów nie jest dopuszczalne, ponieważ nie miałyby związku z ochroną praw i wolności skarżącego w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

W związku z powyższym postępowanie w niniejszej sprawie podlega umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 uoTK.